

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravištvó (administracija) in ekspedicijá, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petít-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemšji nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 275.

V Ljubljani, v petek 28. novembra 1884.

Letnik XII.

Slovensko učiteljsko društvo.

Od Drave, 25. novembra.

Besedo raz jezika vzel mi je č. gosp. dopisnik iz Krškega, ki je pretresoval v 260. šte. „Slovenca“ literarno delovanje „slovenskega učiteljskega društva“. Navdušeni starosta, na slovstvenem polju splošno že znani marljivi delovatelj, omenjal je po vsej pravici, da res obstoji neko „slovensko učiteljsko društvo“, pač pa da delovanje tega in temu podobnih društev ni takošno, kot bi imelo biti, ker se v svojem delovanju premalo briga za povzdigo narodnega pedagoškega slovstva. To misel so povdarjali že naši slovanski bratje Čehi, češ, Slovenci delajo vendar v vsaki stroki vsaj že poskuse samostalnosti, neodvisnosti od tujcev; da pa ravno tolikanj važna pedagogična věda med njimi tako malo navdušenih gojiteljev najde, to je že nekako čudno, če ne naravnost letargično. Res, da izhajajo na Slovenskem trije narodni učiteljski listi, pa kaj je posameznik sam za-se še kedaj veličajnega pripraviti zamogel, ko je za vsak posel treba le združenih moči? Tukaj je v ta namen potreba skupnega delovanja, isto tako tudi najožjega združenja raznih lokalnih učiteljskih društev na Štajarskem in Primorskem z glavnim učiteljskim društvom v Ljubljani. Poslednjega zadača pak bi naj tudi bila, da preskrbi vse potrebno v sklicanje splošnega shoda slovenskih učiteljev, kjer bi se naj natančno pretresalo in na dalje ukrenilo, v kakem smislu in s katerimi posredki naj društvo tudi literarno deluje.

Kako potrebna je v domačem duhu obdelana pedagogična věda in pismenost za vsak narod, za to ne bo treba tratiti dosti besed. — Narod, ki hoče kot narod obstajati, ter svojo individualnost nepopadeno ohraniti, mora imeti tudi vir, iz katerega potem za svojo izobrazbo in odgojo zajema, v narodnem duhu prirejen, ker le potem je mogoča biti odgoja prospešna in blagodejna. Da je pa velika razlika zlasti med nemškimi in slovanskimi rodovi, o tem smo že vsi do dobrega prepričani, toraj mora biti tudi vse, kar naš učitelj iz nemškega pedagogična

slovstva za svoje delovanje zajema, prebavljeno poprej dobro kot nabrani med v čebelici, v njega notranjosti, da je potem v narodnem duhu učencem podavano, prebavljivo. Kjer pa se tako ne ravna, je tudi očevidno vsak trud brezuspešen.

Da pa vsaka učiteljska moč ni zmožna vse te tvarine kar sproti prekuhavati; se razumeva samo ob sebi, toraj bi imela biti našim učiteljem prva skrb, naj bi si osvojili znanje katerega bližnjega slovanskega jezika. V ta namen se je že od davna priporočal hrvatski jezik, v katerem je že dosti pedagogične tvarine obdelane. Še bolje bi se priporočala češčina, kajti Čehi so že dospeli z marljivostjo tako daleč, da smejo s ponosom kazati na svojo, več kot sto zvezkov broječo „Bibliothéko paedagogicku“ in na množstvo svojih v tej stroki izvrstnih časopisov. Ker pa vsakemu ni dano si hitro potrebnega znanja družega slovanskega narečja pridobiti, toraj je tudi najprilicnejše in umestno samo po sebi, da si tudi Slovenci oskrbijo prilično zbirko pedagogičnih spisov, ki bi jih naj honoriralo, zalagalo in prodajalo slično „hrvatskemu pedagogičnemu književnemu zboru“ naše „slovensko učiteljsko društvo“. Kaj primerno bi bilo, ako bi razprava o delovanju pokojnega knezoškofa Slomškega, na katero je razpisalo Ptujsko učiteljsko društvo pred letom nagrado 100 gld., tvorila te zbirke že 1. zvezek.

„Hrv. pedagog. knjiž. zbor“ zalaga marno tudi spise za mladino in je tudi njega glavica v daljše delovanje mu dosti visoko narasla. (Imel je v lani nad 11.000 gold. imovine). Založnika dobrih izvrstnih ali prevedenih spisov za mladino bi tudi mi Slovenci kaj močno potrebovali, kajti vse, kar so v tej zadevi storili že Tomšič, Krajec, Praprotnik in Hubad, res potrebam našega časa še ne zadostuje. Naše šolske knjižnice so še vedno naphane s tujimi nemškimi spisi, ki ležé tu brez koristi; povsod vdomačene izvrstne knjige družbe sv. Mohorja pa mladino kot splošno znana reč tudi vedno ne mikajo in se tudi ne zamore zahtevati, naj bi slavna družba pri svojem delovanju še posebej ozir na mladinske spise jemala. To vse bi lahko vzelo pod svoje pokroviteljstvo v ta namen prirejeno „Slovensko učiteljsko

društvo“, ki bo pač lahko skrbelo za to, da bo vsako za mladež izdano delce tudi odobrenje za šolske bukvarnice našlo, kakor to i zakon zahteva.

Slednjič ne zamorem si kaj, da ne bi opozoril na slabo prodajo tolikanj zanimivih in poučnih „Slomškovih zbranih spisov“, kojih 4. zvezek se že dotiskuje. Sezimo vendar malo živješe po tej lepi zalogi spisov, vsakemu stanu tolikanj primernih! Resnično, kakor se človeštvo vedno omlajeva, ne bodo se zastarali tudi ti, na ljudsko odgojo mereči spisi prvega našega pedagoga, na katerega bomo lahko ponosni še več kot sedaj, potem, ko bomo imeli že vse njegove spise v skupni zbirki pred sabo. Naj živi v spominu vsem naš slovenski Komensky, naš Rousseau in Pestalozzi, ktere slavne pedagoge bi naj našim učiteljem vsaj deloma nadomeščeval; a bodimo mu pa tudi njega vredni posnemovalci!

Madjari — Arpadovci?

Od Pohorja, 26. novembra.

Gospod vrednik! Tem-le vrsticam povod je dal uvodni članek „Slovenčev“, v katerem se govori o razmerji med „Hrvati in Madjari“.

Mi zgodovino poznamo malone izključljivo tako, kakor so jo načrtali nemški zgodovinarji bodi iz nevednosti, bodi iz zlobnosti. A kakšno li je pripovedanje marsikterega „historika“ novodobnega, ki opisuje življenje slovanskih narodov, kdo še danes tega ne ve? Odtod prihaja, da smo, verujoč dotičnim naukom „zgodovinskim“, dobili krive zapopadke celó o vprašanjih velike važnosti.

Tako n. pr. smo se učili po nemških knjigah poznovati ime „German“, a pod istim smo mislili „Nemec“. Nedavno je pa „Slovenec“ v tem obziru priobčil sostavek iz peresa slovaško-slovenskega zgodovinarja, gospoda Sasinka, ki dokazuje, da „German“ in „Nemec“ ni enega in istega pomena. Podobno se ravna z besedo „Oger“ in „Madjar“; pod prvim izrazom razumevamo prebivalce raznih narodnosti v deželi onkraj Mure, pod drugim pa samo eden

LISTEK.

Dvanajst večerov.

Pogovori doktorja Junija z mladim prijateljem.

(Dalje.)

J. A vedeti moramo, da duša s svojimi možnostmi je bistveno navezana na telo in karkoli v tem življenju čini ali trpi, ni navadno čisto dušno, ampak ob enem več ali manj tudi čutno ali telesno. Kakor se vzbudi in počne vse mišljenje in dušno življenje človeško v čutnosti, tako je tudi možnost čustva v človeku navezana na telesnost (čutnost), tako da se več ali manj le čutno ali po čutnem vplivanju zamore vresničiti ali resnično razvijati. Rekel sem, več ali manj; nekteri čuti namreč so, kakor se vdi popolnoma neodvisni od telesnosti, kakor bi bila n. pr. ljubezen resnice, katero človek po dolgem iskanju najde. Taka ljubezen se ne rodi v čutnosti, ampak v dušnem spoznanju in po tem še le morda vpliva tudi na čutnost v človeku in se v nji razodeva. Drugi čuti pa se že bolj telesno vres-

ničujejo (dejstvujejo) in so nekako srednji med telesnostjo in dušnostjo; n. pr. ugledam Raffaela poveličanje Kristusovo na gori. Brž ko ugledam, ne rodi se še čut dopadenja in občudovanja; toraj tudi početek mojemu bodočemu čutu ni zgolj telesen, a tudi zgolj dušen ne, ker navezan sem na prostornost, katero zamore duh le čutno pojeti; ni tedaj ne telesen ne dušen, ampak telesen in dušen, ker le po telesnosti spoznava duh harmonijo in idejo. In čim bolj čutno upoznam telesnost, tem bolj in popolniše tudi duh ugleda in upozná idejo; toraj eno z družim se spočné, se rodi; zatoraj je pa tak čut telesen ob enem in dušen, da-si pozneje skoro popolnoma preide v dušnost in se v njej poveliča. Spet so drugi čuti, ki se spočnejo in rodé v telesnosti, brez vse ali skoro brez vse dušnosti. N. pr. črtil sem že več mesecev človeka, ki me je močno razžalil; obrnem se na voljo, da preidém iz ene ulice v drugo; kar mi stopi obrnivšemu se sovražnik pred oči; kar naenkrat mi kri v glavo šine, tresem se, oči se mi temno obračajo, škripljem z zobmi; glej, to pravimo, da je jeza; lahko vidiš, kako se mi je vresničila brez vsega pomisleka, brez določbe moje volje, toraj recimo, brez vse duševnosti spo-

čela se mi je in rodila le iz čutnosti, namreč le iz tega, da sem čutno ali z očmi pojml sovražnika in kakor se je udejavila, tako se je tudi razodela, čutno ali telesno, v krvi, v očeh, z zobmi. Taka je tedaj razlika med človeškimi čuti; zatoraj jih pa tudi primerno delimo v dva razreda: V prvi razred stavimo one čute, v katerih prevlada dušnost, telesnost ima manjši vpliv pri njihovem spočetju ali pa nobenega, tako, da jame še le kasneje, vzbujena od dušnosti, sodelati. Taki čuti so oni, katerim pravimo z latinsko besedo „affectus“ „Gefühle“. V drugo vrsto pa devljemo one, pri katerih prevlada telesnost, čuti, ki se iz te zadnje spočnejo, tako da ima dušnost pri njih, vzlasti začetka, malo ali nič vpljiva. Ti so zunanjim telesnim vplivom bolj podvrženi kakor prvi in tudi od razuma in proste volje bolj neodvisni, tako, da je navadno težko gospodovati jim, popolnoma skoro človeku nemogoče. In to zovemo z latinsko besedo „passiones“, „Leidenschaften“, mi pa jim pravimo „strasti“. Tedaj so čuti v ožjem pomenu in strasti več ali manj telesni, akoravno imajo svojo koreniko v duši; in kot taki, dušno-telesni, so bistveno lastni človeku, katerega bistvo je dušno-telesno, najčistejši izraz človeške narave; kot

rod ondešnji. Madjarski „jezikoslovci“ so iz svojega slovarja izpahnili izraz „Oger“ ter ga „nadomestili“ z besedo „Madjar“, ktera danes v madjarsčini znači to, kar si mi mislimo pod pojmom „Oger“.

„Madjare“ — kakor eden rod brez drugih narodnosti na Ogorskem — smo se učili poznavati kot „sinove Arpadov“. In v tem pomenu piše tudi „Slovenec“ v rečenem sestavku, ko pravi, da „mnogo stoletij že bivajo Arpadovi sinovi po ogerskih planjavah“.

Pisalec teh vrstic ima pred seboj povsema novo knjižico, ki jej je ime: „Arpad a Uhorsko. Pojednava Fr. V. Sasinek. Turč. sv. Martin. 1885“. Učeni pisatelj in ob enem založnik dokazuje, da današnji „Madjari“ niso „sinovi Arpadovi“. Zgodovina ne pozna Madjarov Arpadovih. Ime „Madjar“ je ob Donavi nastalo še le takrat, ko so Kumanji prišli na Ogorsko; ti so bili verozakona muhamedskega, a jezik njihov bil je madjarski.

Dosluzeni profesor, isti gosp. Sasinek, je letos obelodanil tudi spis pod naslovom: „Sv. Method a Uhorsko“. Tudi ta knjižica leži pred poročevalcem. Že tukaj učenjak na strani 6 pravi: „Bedljivim in mnogoletnim preiskovanjem zgodovine sem prišel do spoznanja in prepričanja, da ta narod, ki je na Ogorsko prišel z Arpadom, ni eden in isti z onim narodom hegemonnim, ktereга v naši dobi nazivamo ‚madjarskim‘. Ta jezik, ki ga mi imenujemo ‚madjarskim‘, je govor Kumanov“.

Zgodovinarji, piše Sasinek, katerim so sedanji Madjari potomci ljudstva Arpadovega, nimajo drugega dokaza, kakor le problematično kontinuito, a ravno ta problematična kontinuita madjarstva ima svoj pečat do sedaj samo na Kumanih. Ti so na Ogorsko prišli pred letom 1238. A družba Arpadova — konec devetega stoletja — bili so Slovani, kateri so pa deloma pomrli na bojišči, deloma so se pomešali s starimi slovanskimi prebivalci na Ogorskem.

Na Kumane „zgodovinarji“ navadno „pozabljajo“; ti prezirajo tudi veliko število teh priseljencev, naj bi iz te okoliščine zraven „privilegovanega položaja“ istih ne sledilo, da je ta narod pokumanil ali pomadjaril slovansko zemljo Ogorsko (= Ogorsko = ob gorah) ali Uhorsko (= u hor = pri gorah).

Kdor toraj mirno in hladnokrvno, kakor se spodobi, premišljuje o zgodovini, — piše slovako-slovenski učenjak, — bode se prepričal, da je zgodovina Arpada in ona Ogorske docela inačiča od tiste, kakoršno nam vsiljujejo bodi nevedneži bodi neprijatelji Slovanov, ali tudi lastni naši bratje slovanski, kateri si ne vzamejo truda, da bi preiskovali resnico in potem smelo pokazali čelo tistim, ktere lahkomišelní svet občuduje kot velikane zgodovinske. Slovanski zgodovinarji morajo s sebe otresti sužništvo ter se postaviti na lastne noge, če hočejo spoznati samega sebe, t. j. zgodovino svojega roda in krvi; nikjer se namreč ne godi toliko krivice in sramote, kakor na zgodovini Slovanov.

„S Arpadom neprišel žaden (nobeden) takoví národ, jaký (kakoršnega) menujeme mađarskim... Tak teda neprislúši Mađarov strkář Arpádovi do rodiny“.

taki so edino in izključno človeški. Vzeti človeku čute in strasti je isto, kar tajiti njegovo pravo bistvo. Zato pa tudi ne pozná oni človeške narave, ki meni, da se imajo čuti in strasti popolnoma zatreči, kakor so učili stari Stojci in učé moderni idealistični filozofi. Ne, marveč gojiti se imajo, čistiti in blažiti in le tako se more človek dovršiti. In ta poklic, to nalogo ima pred vsem umetnost, pravim, in ne morda znanost, ker znanost zabavlja le razum, a razum je po vsem druga možnost kakor čut. Umetnosti, pravim, le umetnosti je buditi čute, ker le ona je temu primerno sredstvo; kakor so namreč čuti, telesno-dušni, tako obstoji tudi umetnost bistveno iz ideje, ki je dušna, in iz oblike, ki je čutna, tedaj je tudi ona dušno-telesna, in kot taka že po sebi vgodna vzbujati dušno-telesne čute.

A vprašanje je zdaj najvažnije: Kako ima umetnost čute buditi in kake? Kako? Naloga umetnosti je, kakor smo že večkrat rekli, v idealne višočine človeka nad zemljo povzdigniti, zatoraj pa mora ona tako vplivati na čute njegove, da jih nekako oprosti nizke, duhá tlačilne telesnosti, da jih, vlivši jim ognja, očisti in oblaži, tako da se očiščeni tem laže spnejo iz nizke vsakdanjosti proti nebeški

Politični pregled.

V Ljubljani, 28. novembra.

Notranje dežele.

Na *Štajarskem* je prusko šolsko apostoljstvo vstanovilo petorični odbor, ki bo imel nalogo priprave delati za vstanovo nemškega od „Schulvereina“ zdatno podpiranega učiteljskega na južnem Štajarju, kakor da bi bilo sedanje učiteljske v Mariboru slovensko!

Hrvaški poslanci šli so v Budapešt, kjer so jih madjarski velikaši jako sočutno, vsaj videti je bilo tako, in lepo sprejeli. Ako nagovor hrvaških poslancev in odgovor prvega ministra ni bila zgolj domišljija, se smemo po vsi pravici nadjati, da se bode razmerje v gospodarskem kakor tudi v političnem oziru kmalo na bolje obrnilo, kajti na obeh straneh povdarjala se je misel o potrebi skupnega delovanja na podlagi medsebojne pogodbe. Želeti bi bilo pač, da bi se enkrat za vselej spodbile tla surovemu očitjanju o narodni izdaji, o goljufiji, o tatinstvu in drugih enakih lepih čednostih, s kakoršnimi so bili letos in lani v hrvaškem deželnem saboru tolikanj darežljivi.

Vnanje države.

Stiriinštirideset milijonov mark deficita, ki ga imajo letos na *Nemškem*, pač ni malenkost, da bi človek ne obstal nekoliko pred njim in se po glavi ne popraskal, rekoč: „Ali je mogoče!“ V deželi, kamor so pred desetimi leti še v železničnih vozovih srebrno iz Francoskega vozili, pet milijard ga je bilo, kar znaša 5000 milijonov frankov ali 2000 milijonov goldinarjev, — sedaj že niti franka ni več od vsega tistega bogastva; toda kaj še le, če bi še huje ne bilo! Manjka jim, primanjkuje jim za bodoče leto nič manj nego 44 milijonov mark. Bismark je dolgo časa študiral od kod denarja dobiti, da bi se nikdar sito nemško finančno žrelo napolnilo in je prišel naposled do sklepa, da ga pod milim nebom ni boljšega vira, ki bo polnil nemške prazne blagajnice, kakor naselbina v zapadni Afriki. Od tedaj jel se je Bismark za tisto brigati, nemške ladije odrinile so z nemškimi rokodelci in pomorščaki v Afriko, kjer so seme vsejali iz ktereга se jim bode obrnil sad bodočega blagostanja. Kakor Bismark sam, tako so se tudi drugi vplivni Nemci iz začetka prekmorski in naselbinski politiki vstavljali, ko jih je pa skrajna sila do tega prignala, oprijeli so se je, kakor se oprime vtapljajoči slamnate bilke, da bi si pomagali. Da so pravo zadeli, kaže že kongo-konferenca, ki v Berlinu zboruje.

Naša sosed, mladostna kraljevina *Rumunska* je bila nekaj časa semkaj jako vroče krvi in je posebno rada Avstriji zabavljala. Vsaka priložnost ji je bila dobra, vsak še tako pičel povod dobrodošel, samo da je zamogla nekoliko z zarjavelo sabljo poropotati, ktero je pa, se vé da, takoj zopet v kot postavila, kakor hitro se je Avstrija z resnobnim očesom tjejak ozrla. Da je imelo ob takih okoliščinah ministerstvo silno težak položaj, je popolnoma vrjetno, kajti ministerski predsednik Bratianu si je vrlo prizadeval, da so bile razmere ob dolenji Donavi z Avstrijo kolikor mogoče dobre ali vsaj povoljne. Mnogo sitnosti in marsiktero preglavico delale so mu poleg velikošolcev, ki so s celim svetom prijatelji le z Avstrijo ne, tudi druge stranke po deželi. Še le sedaj po dolgem naporu posrečilo se mu je vse stranke več ali manj na svojo stran privabiti in protiavstrijsko mišljenje, kolikor se je le dalo, obmejiti. Minoli teden pri konci imeli so nove volitve v parlament, pri katerih si je Bratianu priboril venec zmage. Opozicija, ki mu je marsikako noč spanje kratila, stopila se je v jako neznatno manjino, ki mu ne bo nič več sile in preglavice delala. Postavodajalni zbor rumunski ima skoraj da le eno,

vzornosti. Zato pa mora pesnik pred vsem buditi blage čute v človeku, to je one, v katerih dušnost nadvlada telesnost: češčenje najvišega bitja, ljubezen do njega, ali do bližnjega, občudovanje prave velikosti, milosrčnost itd. Ko pa hoče umetnik obuditi tudi manj blage čute ali strasti, varuje se naj prevelike prostosti, da ne prekorači onih mej, ktere strastim postavlja zdrava trezna pamet in nrvnost; ker nikdar ne sme zabiti, da strasti so pameti manj ubogljive, kakor viši čuti, celó uporne so jim, zatoraj se morajo brzdati, da ostanejo v svojih mejah, ker gorjé človeku ako prestopijo postavljen jim jez, napravijo v duši veliko razdejanje. Tako n. pr. pesnik, ki hoče morda opevati maščevalno jezo svojega junaka ali kterokoli drugo strast, bodi previden, da ne opiše vse premikavno, naj ne bodi preizbirčen v podobah in izrazih, da se beročemu ali slišajočemu pregrešnost ne prikupi, in mu domišljije ne otrovi.

M. O, gospod doktor, koliko takega sem že bral v našem majhnem slovstvu.

J. Da, da, nekteri naših pesnikov, posebno pa novelisti, tako močno, ali da rečem zapeljivo, pregreho vpodobljajo, da se kar mora prikupiti in tudi

liberalno stranko namreč, ki je pa z vlado ena in tista; mladokonservativci s pešičo radikalcev se bodo s časoma pozgubili in Rumunija, ki je do sedaj muhe lovila s praznim ropotom in krikom, jela se bo gibati v politiki, ki se bo ravnala po razmerah lastne potrebe in odnošajih, v katerih živé njene sosednje države. Nadjamo se, da ji te vrste preobrat ne bo na slabo, pač pa na dobro in srečo!

Na *Francoskem* so se pričele debate o Tonkinu in zanj potrebnem kreditu minuli ponedeljek. Vlada in njeni zastopniki v prvi seji niso imeli ravno najprijaznejega stališča, kajti napadali so jih govorniki, ki so jim bili vsi nasprotni! Loccoy je vladi očital, da je s Tonkinskim vprašanjem Francozom pri veselihah sovraštvo na glavo nakopala, o katerem se jim popred še sanjalo ni. Vsi časniki razun nemških so Francozom zaradi tega neprijazni in ako bi bila vlada takoj iz začetka rekla, da misli za Tonkin porabiti več nego sto milijonov frankov in 16.000 vojakov, bi ji kamora tega pač ne bila nikdar dovolila. Vlada je zaradi tega kamore in z njimi ves francoski narod na led speljala, ter jih ni nikdar vprašala, ali si narod želi kolonijalne politike ali ne. Zato pa se jim to tudi v Tonkinu sedaj vse tako vtepa; položaj francoske armade v Tonkinu je tak, da se Bogu usmili. Sramota je za Francoze, pravi govornik nadalje, da se vojska le zgolj zaradi tega nadaljuje, ker so jim Kitajci odškodnino odrekli. Pri vsem tem smo se pa še silno zamerili Angležem, Amerikancem in tudi Rusi jeli so nas že pisano gledati. Rusi so pa ravno v poslednjem času postali avstrijski najboljši zavezniki. Govornik obsoja konečno tudi Ferryjevo vlado, ker neče s Kitajci miru skleniti, za ktereга so poslednji po njegovih nazorih že jako ponižno prosili. Ako bo Francoska želela mir skleniti, mora pred vsem drugo vlado dobiti, s to se ne dá kaj tacega niti misliti ne! Tako je govoril poslanec, ki je z vlado v opoziciji.

Izvirni dopisi.

Z Bohinjske Bistrice, 27. nov. (Nove slike v naši cerkvi.) Zopet imam nekaj poročati o daljnem dovršenem delu naše nove farne cerkve in to o presni slikariji presbyterija. Ves presbyterij, kateri je 14 metrov visok, 10 metrov dolg in 7 metrov širok, je prav lično, krasno in umetno presno naslikal gosp. Matija Koželj, slikar v Kamniku, kateri, akoravno samouk, se je tukaj pravega umetnika pokazal.

Nisem sicer strokovnjak, da bi zamogel izreči pravično kritiko o gosp. Koželju, a toliko, kolikor sam razumem in kar sem od tistih slišal, kateri so do zdaj našo novo cerkev ogledali in to ne samo domačini in priprosti ljudje, ampak tujei iz različnih krajev sveta, in to tujei ne samo posvetni možje in (gospé), ampak tudi duhovni, kateri so po svetn marsikaj lepega in umetnega videli, in kateri tudi pravo umetnost ceniti in tudi kritizirati znajo, smem reči naravnost, da delo je res mojstersko in da dela gosp. mojstru pravo čast, ter tudi zasluži, da se mu izreče tukaj popolna zadovoljnost vseh.

Slišal sem pri več priložnostih le to reči o g. Koželju: „Le škoda, da se njegova dela tako malo razglasijo, akoravno je že marsikaj lepega naredil in da on nima sredstev, da bi zamogel obiskati vsaj nekaj časa kako akademijo.“

Naj še nekaj popišem sestavo slikarije presbyterija.

Nad altarjem, kateri pa še ni popolnoma do-

še tako treznega omamiti. To je prava kuga. Umetnik, kateri ne zná drugega, kakor strasti povečevati ali prilizovati se jim, ni vreden svojega imena, pohujševalec je, okuževalec; ker nobena reč tako hitro človeka, posebno pa vroče mladine, ne zapelja na krivo pot, kakor pesnik ali novelist, ki v mični obliki podaja strup poltosti in nenravnosti; veliko bolj škodi tak, kakor oni, ki bi mladenču dajal slabih nauk, ker take, dokler je trezen, lahko spozná in se jih znebi; ako se mu seme pregrešnosti vlepi zapeljivi besedi ali obliki v domišljijo zaplodi, ko se mu v srce vseje, tedaj ga ni več, kateri bi je mogel iztrebiti, ker prešla mu je že v kri in življenje. Tak umetnik, ne le da ne povzdigne človeka, ampak vleče ga siloma, vleče srce in razum dol v umazano materijo. Zatoraj pa tudi Platon neče nobenega drugega umetnika v svojo državo sprejeti kakor onega, kateri priprosto vpodoblja to, kar je dostojno. V muziki zavrže vse one melodije, ki so prenežne in nasladne. In paziti se ima na to, pravi, da vsi umetniki opuščajó vse karkoli je razuzdano, podlo ali nedostojno. Posebno pa zavrača one, ki menijo, da je lepo to, kar se prikuplja čutnosti.

M. Da, tudi dandanes, zdi se mi, da nekteri

delan, razteza se prelepo jasno nebo, katero se bleškeče od brezštevilih zvezdic. Na tem nebu se vidi krasna slika „Venčanje Device Marije“, katero obdajajo kori angeljev; med njimi so posebno lepi Kerubini in Serafini, ss. Mihael, Gabrijel in Rafael v naravni velikosti. To sliko je te dni fotografiral neki fotograf, kateremu se je ta partija toliko dopadla, da je rekel, da si lepše slikarije pač človek misliti ne more in da bo to fotografijo na razgled postavil v v Ljubljani.

Na stropu se vidijo velike in lepe simbolične podobe „vera, upanje in ljubezen“, ktere so res tako umetno naslikane, da, akoravno stojé na ravnem stropu, vendar se vidijo, kakor bi po konci stale, posebno lepo se vidi sv. križ in angelj, ki drži v eni roki vrstico, na kateri visi lampa pred altarjem. Okoli teh podob je obok okinčan s primerno ornamentiko, ktera je tako plastično izdelana, da se vidi, kakor bi bila izrezana ali izdolbljena.

Na ravnih stenah presbyterija je na eni strani prav zgoraj podoba sv. Janeza Krstnika, patrona našega č. g. župnika, na drugi strani ravno nasproti in v tisti liniji pa je sv. Janez Zlatoust, patron r. knezoškofa Ljubljanskega, velikega dobrotnika naše farne cerkve.

Pod to podobo sta cerkvena učenika sv. Avguštin in sv. Gregorij papež, na drugi strani pa sv. Hieronim in sv. Ambrož. Te podobe v naravni visokosti so slikane na zlati podlagi, kar dela jako prejeten vtis pri tolikih različnih barvah. Pod temi podobami ste prav ginljivo izpeljani dve dogodbi iz življenja sv. Nikolaja, in sicer na eni strani delitev kruha po čudežu storjenega v mestu Liciji, na drugi strani pa vihar na morji, kateri je po legendi potihnil na prošnjo sv. Nikolaja. Na vsaki strani teh podob je zopet prostoru jako primerna ornamentika.

Od teh podob dalje proti altarju na vsaki strani stojita po dva sv. evangelista tudi v naravni visokosti, zraven katerih tik altarja je v tisti vrsti simbolična podoba zaklanega jagnjeta, ležečega na knjigi, ktera ima sedem pečatov, kar ima svoj pomen in jako dobro ugaja cerkvenemu duhu, na drugi strani pa ravno nasproti zopet simbolična slika „pelikana“, ki hrani mlade svoje z lastno krvjo. Te dve sliki ste obdani s klasjem in grozdom, kar ima zopet svoj pomen.

Prav spodaj so naslikana zagrinjala škrlatu podobna v velikih gubah in prav bogato obrobljena z zlatom, ktera so tako umetno izdelana, da ne samo priprosto človek, ampak tudi izobražen gospod misli, da so prava, in ni poprej verjel, da je po zgledu sv. Tomaža jih potipal.

To je v kratkem zapopadek slikarije, katero je g. Koželj v šestih mesecih izdelal. Vse podobe in sploh vsa slikarija, kar se tiče risarije barv in izrazov, je izdelano v pravem cerkvenem duhu. (Objubljeno prosimo. Vredn.)

Iz Novega mesta, 24. novembra. Naš „Narodni dom“ se v soboto odpré! Hvala Bogu! pravijo Novomeščani. Pa zakaj ravno v soboto? tako me vprašaš. — Kako nespametno vprašanje! Zato, ker je sobota! Za soboto pride nedelja — dan počitka. Ako bodo gospodje, gospé in gospice noč nekoliko prikrajšale, ako se bodo s plesom v pozno jutro vtrudile — kot nalašč — nedelja je drugi

si celó umetnost misliti ne morejo brez neke zapejljive čutom prililjive mičnosti.

J. Tako prepričanje se ima tudi sploh o umetnikih dandanes, posebno pa o pesnikih. Pravi pesnik, zdi se dandanes, ne more biti nego oni, ki so mu vse mogoče strasti razorale čelo, da mora biti pravi norec, zaljubljen, nesrečen, preganjan od sveta in osode, zatoraj obupan, recimo, še enkrat pravi norec.

M. Kaj ne da, gospod doktor, kakor poje laški pesnik:

Se a caso v' incontrate per la strada
In un cotal con barba irsuta e in testa
Il erin scomposto, qual campo di biada,
Nel cui mezzo passata e la tempesta,
Col naso aguzzo e col zigoma in fuori
Oservatelo ben — quelli è

J. Da, tak je, tak mora biti pesnik devetnajstega stoletja.

M. Tak tudi pesnik slovenski!

(Dalje prih.)

dan! Spí se lahko dolgo vbeli dan! in kaj se zamudi? Glej, nič, prav nič — le maša se zamudi — družega nič! In to je nič, vsaj smo liberalni! „Narodni dom“ se mora ravno tak čas odpreti! Novo ustanovljeno pevsko društvo se mora ravno ta dan prvič pokazati; vsaj smo liberalni. Ker, glej prijatelj, imamo še drug dobiček! Iskali smo podpore za „Dolenjski narodni dom“, za „Pevsko društvo“ pri duhovnih. Vidiš, zato napravimo prvo veselico v soboto pred adventom, da plešemo tje v adventni čas. S tem skazemo uslugo našim „f. . . .“, ker jim vzamemo skušnjavo vdeležiti se prve veselice. Denarce so dali, in to je prav in dobro — pri razvedrenji pa jih ni treba. „Der Moor hat seine Schuldigkeit gethan, jetzt kann er gehen!“ Mi smo liberalni.

Veselite se Vi, častiti gospodje župniki, dekani itd. po širni Dolenjski, ki ste pred leti že dali za to narodno podvzetje krvavo prislužene krajcarje pod vodstvom rajncega blagega grofa Barbo-ta, liberalni voditelji naši sedanji, vam prihranijo trud in čas, ker napravljajo veselice ob času, ko se jih ne morete vdeležiti. Tü imate obresti za akcije, če druge zgubite.

Ljubljanski „Narodni dom“ Vas, duhovni gospodje, vabi, da mu pomagata, kakor je vaša navada. Storite, oj storite, ker upam, da ne bode tako „neróden“ kakor naš dolenjski, marveč res „národen“ — za duhovna in svetnjaka! Konservativci, pokažimo, kaj smo! Dixi.

Tih opazovalec.

Od Kolpe, 21. novembra. (Letina. — Narodna noša. — Iz okrajnega šolskega sveta.) Lepo, prijazno solnčnato vreme je minulo, nastopil je že tudi mraz in stržek že potrkuje na ledena okna — zima je — led se dela; pa vsaj je že tudi čas zato in sv. Andrej ni več daleč od nas. Poljski pridečki so se že spravili domov, in pridni kmetič počival bode po trudapolnem letnem delu, in vžival dar božji, ktereга je iz zemlje v obilni meri povrne-nega dobil.

Letina bila je pri nas še vendar dobra, akoravno nas je toča dvakrat prav dobro oklestila; vsega je hvala Bogu še v obilni meri, kar se za domačijo potrebuje, le vina — tega pa jako jako malo in treba bo večkrat si žejo gasiti z bistro vodo, ktera pa ima vendar tudi dobro lastnost, namreč: „nič ne stane, in ker nič ne stane, se je tudi ne kvari“. Vino je sicer glavni pridelek našega kmeta, od ktereга pridelek bi si novcev za davke dobil, a kaj pomaga mu to, ko ga mora večinoma sam izpiti, nekaj že iz navade — nekaj pa tudi, ker kupea ni, da bi ga odpeljal. Vendar pa ni potreba misliti, da je vino slabo, ne, ampak še prav dobro je in tudi po ceni se ga dóbi, le promet je slab, ni dobrih cest, in ne železnice, da bi vinski trgovci došli in pokupili vinsko kapljico.

Drugi glavni pridelek je pri nas lan in konoplje, in ti rastlini se v precej obilni meri gojite in vejete, ker to je prebivalec „Bele Krajne“ za obleko. Res začelo je tudi semkaj že prodirati črno blago za obleko, in tudi začeli so se ljudje poprijemati te obleke, posebno pa moški, ker po teh se je tudi največ zatrosila črna suknja in hlače posebno po tako zvanih „Nemškarjih“, kateri, ko so par mesecev v „zveličanem rajhu“ havzirali, domu prišedši nič več mile domače besede znati nočejo, le „tajč“, to jim je prislovica; kakor nekterim ženskam okolu Ljubljane, ki rade, ko so par mesecev v Ljubljani služile, le nemško „grisajo“, ali pa one v bližini Trsta le „šiša šjora Marina“ poznajo. „Le tisto dekle kaj velja, ki vso obleko domačo ima“, pravi pesem, in to je tudi res, kajti ako bi se še med ženski spol tukaj črna obleka zanesla; da bi se platno, katero si dekle samó, iz konopelj ali lanu, izprede, iztké in sešije, izpodrinilo, potem pa tudi palica in mavha beraška daleč nisti. Toliše vrednosti je toraj platno v naših krajih. — Pa saj je tudi lepo videti Belega Kranjca v res lepi beli, platneni domači narodni noši.

Te dni razposlal je slavni c. kr. okrajni šolski svet Črnomeljski odlok na posamezne šolske svete in šole res važnega pomena, v čemur naj bi ga tudi drugi posnemali. Sklenil je namreč v svoji seji; gledati strogo na to (§ 25 postave od 14. maja 1869), da imajo vsi učenci potrebna učila, in da naj se zanični stariši, ako se za opomin nič ne zmenijo, naznanijo okrajnemu šolskemu svetu, kateri jih bode z globo primoral, da svojim otrokom vkupijo potrebna šolska učila; kajti kakor rokodelci brez orodja, kmet brez orala, lopate itd. ne more svojega dela

učiniti, ravno tako se ne more učenec brez tablice in bukvic ter pisalnega orodja, kaj naučiti. Pa ni treba misliti, da ta odlok velja za res siromašne in ubožne stariše, ampak to je za tiste, kateri raje novce za pečenko in vino potrosijo, ali za druge nepotrebne stvari in raje celi dan po krčmah sedé, kakor pa, da bi svojemu malemu sinčku ali hčerki tablico ali bukvice kupili.

Prav je tako, ako z lepo ne gré — pa naj gré z grdo in z ojestostjo. Bog!

Domače novice.

(Slovensko gledališče.) V ponedeljek 1. decembra predstavljaj se bode Mosenthalov ljudski igrokaz v 5 dejanjih „Na Osojah“, ktereга je jako spretno preložil naš pokojni rojak, profesor Josip Ogrinec. Bolje nam ni moglo vstreči dramatično društvo, kakor da nam kaže zopet to igro, ki je polna slikovitih prizorov in ki nam predstavlja živo risane značaje z naših planinskih krajev. — Ne moremo pa zamolčati, da nas jako žali, videti tako malomarnost v obiskovanji slovenskih predstav. Kako moremo zahtevati od naših vrlih igralcev, da bi se nadalje še žrtovali, ker niti toliko dohodka ne dobodo, da bi pokriti mogli razmerno jako velike stroške, ki prizadevajo slovenske predstave. Upamo toraj, da se vsaj to pot napolnijo vsi prostori.

(Za Wollwitzev kanonikat) bil je danes, kakor se sliši, od deželne odbora prezentiran preč. gosp. poslanec Karol Klun.

(Slika) premil. knezoškofa Ljubljanskega dr. Jakoba Misije razpostavljena je na ogled pri Giontiniji na mestnem trgu v treh raznih velikostih. Dve sta v kabinetnem formatu in od teh ena doprsna druga do sredi nog; tretja je pa mala navadna slika za album. Visoko čelo in jasen obraz pričata nam ljudomilega, prijaznega učenjaka.

(Doktor prava) postal je včeraj na Graškem vseučilišči auskultant tukajšnje deželne sodnije, gosp. Gustav Smolej, sin c. kr. šolskega svetnika in gimnazijskega vodje g. Jakoba Smoleja.

(Zlati križec) za zasluge prejel je od presvitlega cesarja g. Janez Leskovic bivši poštar v Idriji za mnogoletno pohvalno in zvesto službovanje.

(Imenovan) je za kancelista v c. kr. finančnem ministerstvu tukajšni računski podčastnik prve vrste, g. Janez Dermota, doma iz Kamnegorice in vrl rodoljub.

(Brez snega!) Iz Weissenfelsa se nam piše: Čital sem v „Slovenec“, da ste okoli Ljubljane v nedeljo precej snega dobili; pri nas ga pa nismo nič, ker je bilo premraz. Mraza imamo dosti, snega pa nič; se ve, po visokih vrhovih ga je zmerom nekaj, tudi po letu. Dalje pravite, da je pri vas taka megla, da bi jo kar rezal, pri nas je pa vedno jasno kot ribje oko. Pač je imenitno in vredno, da bi se kam zapisalo: V gorki Ljubljani sneg, v mrzlih hribih pa nič.

(Iz Postojne) se nam poroča, da je obhajal preč. gosp. Zergol v Orehku dne 25. t. m. slovesno svoj sedemdesetletni rojstni dan. Služboval je dolgo vrsto let kot nemški pridigar v Trstu; dve leti semkaj pa pastiruje plodunosno v Orehku. Koliko zaupanja vživa on pri svojih ovčicah, videlo se je omenjenega dne. Slavnosti prisotna sta bila — razun lepega krdelea domačinov — preč. gg. dekan Hofstetter in dr. Jurij Sterbenec, župnik Hrenovski.

(Vabilo k prvemu občnemu zboru okrajne posojilnice v Krškem.) Dnevni red: 1. Določevanje združnih pravil. — 2. Vpisovanje v zadrugo s podpisovanjem pravil. — 3. Volitev načelnitva in nadzornikov zadrugi. — Predlogi. — Ta zbor bode v nedeljo 7. decembra ob 10. uri dopoldne v Krškem šolskem poslopji. — Opomba. Kdor se osebno zborovanja ne more vdeležiti, zamore pristop k zadrugi pismeno naznaniti. — Zadruga pravila se bodo udom (in na izraženo željo tudi neudom) poslala na dom, kadar bodo registrovana pri kupčijski sodniji.

Za osnovalni odbor:

I. Lapajne.

(„Dolenjske Novice“.) Lastniki in založniki novega slovenskega lista, ki bode izhajal v Novem mestu, razposlali so te dni sledeče vabilo:

Častiti domoljub!

Znano je, da dolenjski kmet skoro nič ne čita, zlasti časnika nijednega skoro v roke ne vzame. Razen družih vzrokov je tega krivo menda tudi to,

ker so skoro vsi slovenski česniki zanj predragi, preučeni in preobširni. Edini „Mir“ bi se nekoliko prilagal našemu kmetu. Škoda, da ni po Dolenjskem razširjen! Zato so se pa podpisani odločili, podajati Dolenjcem takošnega berila, kakoršno je za Korošce „Mir“. Izdajali bodo namreč s prihodnjim letom majhen časnik v Novem mestu z naslovom

„Dolenjske Novice“

ki bode izhajal dvakrat na mesec (1. in 15.) in stal samo jeden goldinar na leto.

Pisan bode v takošnem domačem in priprostem jeziku, da ga bode slehern kmet, rokodelcec in delavec umel, če le čitati zna. Namenjen bode pa v prvi vrsti tudi le takim ljudem, kateri nobenega drugega ne čitajo. — List bode sicer brez politične barve, a stal seveda na versko-moralni in národni podlagi. Njegova naloga pač bode, novice prinašati in naše kmetstvo in rokodelsko ljudstvo v vsakem obziru podučevati. Vsi cenjeni rodoljubi se s tem vljudno prosijo, da bodo „Dolenjske Novice“ med naše prosto ljudstvo razširjevali, torej posredovali med izdajatelji in čitatelji. Vse svoje in tega podjetja prijatelje lepo prosimo, da bodo dajali in ponujali list vsem, ki bi ga radi čitali, in sicer številko za številko. Naš kmet je v obče dober in hvaležen; za prejeti list bode naročnino že prinesel, prej ali slej; in če bi Vas, cenjeni gospod, za list tudi v denarji ne odškodoval, skazal se bode na drug način hvaležnega. — Zato pa se nadajamo od Vas, častiti domoljub dolenjski, ki ste že veliko za národ žrtvovali, prinesite še mali dar v namen ustanovitve dolenjskega časnika slovenskega! Vsaj so podpisani pripravljeni v to svrhu žrtvovati.

List bode tiskan z velikimi črkami, ker naši čitanja le malo vajeni kmetje drobnega tiska čitati ne morejo; prinašal bode: Novice iz Novega mesta in z Dolenjskega, novice po Slovenskem in iz avstrijskega cesarstva, novice po širokem svetu, razne čudovite dogodbe, smešnice in uganke, dobri nauki kmetom, rokodelcem in gospodinjam, dela kmečka v posameznih mesecih, o letini, o vremenu, tržne cene, sejmi, uradna naznanila, dražbe, prodaje itd.

Prva številka bo izšla nekaj dni pred novim letom. Razposlali jo bomo na vse strani na Dolenjskem, največ č. gg. duhovnikom, učiteljem, županom, pa tudi drugim domoljubom. Vračati razposlanih številki ni treba, marveč prosimo, le širiti prvo in naslednje številke med naše poduka tolikanj potrebno ljudstvo.

Naročnino (jeden goldinar za celo leto) sprejema J. Krajec v Novem mestu.

V Novem mestu mesece novembra 1884.

Lastniki in založniki „Dolenjskih Novic“:

Ivan Krajec, tiskar in knjigar v Novem mestu.	Matej Jereb, župnik v Stopičah pri Novem mestu.
Josip Rome, kaplan v Šmihelu pri Novem mestu.	Ivan Lapajne, šolski ravnatelj in nadzornik v Krškem.

(200 goldinarjev) podaril je prem. Lavantinski knezoškof Maksimilijan šolskim sestram v Celji, da poplačajo ves dolg, kar ga je še na dotičnem šolskem poslopij.

(Ptujski okrajni zastop) se odlikuje. Imeli so na 22. t. m. sejo, pri kateri so vrlo in kar se je le dalo, čez Slovence zabavljali. Le eden je bil med njimi, ki je imel zadosti poguma žaljene naše pravice moško braniti. Njemu nasproti sedel je ondašnji okrajni zdravnik dr. Kleinssaser, (ki mimogredé rečeno, po krivici svoje ime nosi, kajti — gross sasser) ter je zabavljivo omenil nasproti Slovencu: „Bomo morali po hlapca poslati, da Vas bo pod kap posadil!“ Slovenci pa mu mirno v obraz reče: „Ni potreba, je že gospod tukaj, ki, kar se velikosti in moči tiče, lahko vsakega hlapca nadomesti.“ Doktor, ki nosi po krivem svoje ime, obmolkne in oči pobesi.

(„Schulverein“) jel je beračiti za knjige! Vstanovil je namreč lasten odbor, kojemu je naloga, povsod, kjer le mogoče knjižnice vstanoviti. Ker pa sam priznava, da mu denarja primanjkuje, se obrača do vseh trgovcev s knjigami, naj bi ga taisti po svoji moči podpirali, da nastavi povsod, kjer je nemštvo po Avstriji v nevarnosti, knjižnice, ki bodo germanizacijo naših krajev podpirale. Ne le šolske, temveč tudi druge knjige, in še tako stare, so mu dobro došle, samo da bodo spolnjevali svojo in njegovo dolžnost — razširjati ponemčevanje. Kdor jih toraj kaj ima, in če se mu ne zdi

bolje jih prvemu branjevcu podariti, da bo sir vanje zavijal, naj jih le oddá.

Poslano.

Slavno vredništvo!

Zanašaje se na Vašo resnicoljubnost, prosim Vas, da blagovolite v cenjeni svoj list sprejeti naslednji popravek:*)

V št. 274. „Slovenca“ pripoveduje dopisnik „iz Tržaške okolice“, da se ima pri banki „Slaviji“ za 2000 gld. zavarovanega kapitala za dōbo petih let plačati 4 gld. 98 kr. premije in pristojbin več, ko pri zavodu „Assicurazioni Generali“. To je čisto neresnično. Za jednake objekte — in gospod dopisnik je pri svojem primerjanji iz nemar pustil kakovost rizika ali nevarščine — računi „Slavija“ isto in še celó manjšo zavarovalnino ko „Assicurazione Generali“. Naj navedem le jedno primero iz Doline, ktero more potrditi tamošnji prečastiti gosp. dekan.

Od tamošnjih cerkvenih poslopij plačuje se, — da ostanem pri primeri, ki jo rabi gospod dopisnik — od 2000 gld. zavarovanega kapitala za dōbo pet let 6 gld. — kr. po odbitku 20% popusta 1 „ 20 „ toraj 4 gld. 80 kr. upravna pristojbina — „ 60 „ knjižica — „ 20 „ vsega skupaj toraj 5 gld. 60 kr. ali 2 gld. 46 kr. manje, ko po računu dopisnikovem pri „Assicurazione Generali“.

Prepuščam toraj soditi gg. čitateljem, če so opravičeni svēti, ktere gospod dopisnik v javnem listu daje banki „Slaviji“ „na uho“.

Ivan Hribar,

glavni zastopnik banke „Slavije“.

*) Radi; audiat et altera pars! Tako se reč pojasni in resnica pokaže. Vredn.

Telegrami.

Reka, 27. novembra. Volitev novega župana Giovannija viteza Ciotta je presvitli cesar potrdil, in je župan danes v izvanredni seji mestnega odbora prisegel.

Savona, 27. novembra. Danes zjutraj pretrgal se je železnični vlak obstoječ iz 43 voz med Cevo-Savono na dva dela. Poslednji del s 33 vozmi butil je s tako silo v prvega, da ga je z nasipa vrgel. Popotnikom se ni nič zgodilo, pač pak so vozovi zmečkali enega sprevodnika, štirje so pa ranjeni.

Berolin, 27. novembra. Na Nemškem mislijo sode in drugo posodo, v kateri se petrolej uvažuje, obdačiti z 10 markami.

Pariz, 28. novembra. Kamora je sprejela s 361 proti 166 glasovi prvi kredit s 16 milijoni frankov; nadalje je sprejela s 351 proti 179 glasovi nov kredit z svoto 43 milijonov, na to pa je predlagala več zadev, ki so bile na dnevnem redu. Ferry se je izrazil proti navadnemu dnevnemu redu in so ga opustili z 301 proti 233 glasovom. Carrot je predlagal dnevni red, kakor ga je Ferry priporočal, po katerem bi se pravice Francije odločno varovale. Opozicija zahteva, da naj glasujejo vsak posebej; glasovanje se je vsled tega preložilo na danes.

Tuji.

26. novembra.

Pri **Malič:** M. Herbstein, trgovec, z Dunaja. — Dr. pl. Jos. Dučar, iz Leobna. — Henrik Richter in Kajetan Unger, trgovca, iz Grada. — Matilda pl. Heller, soproga, c. kr. polkovnika, z družino, iz Rudolfovega. — Janez Lončarič, s Primorskega. — Benjamin Vacano, c. k. uradnik, s soprogo.

Pri **Stonu:** Janez Dettelbach, trgovec, iz Grada. — Ignacij Germ, župnik,

Pri **Tavčarji:** Janez Kossmeier, zasebnik iz Budapešte. — J. Horwat, hišni posestnik, iz Grada. — David Löwy, iz Siofoka.

Pri **Bavarskem dvoru:** Janez Kaus, c. k. davk. praktikant, iz Velikovea. — Anton Conmi, trgovec, iz Gimina. — Frane Janežič, krčmar, iz Zagorja.

Pri **Južnem kolodvoru:** Josipina Marija in Antonija Marušič, iz Gorice. — Katarina Paulin, iz Gorice. — Henrik Kern, dijak, iz Ljubljane.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

28. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	81 gl. 50 kr.
Sreberna „ „ „ „	82 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	104 „ — „
Papirna renta, davka prosta	96 „ 90 „
Akije avstr.-ogerske banke	871 „ — „
Kreditne akije	301 „ 50 „
London	123 „ 15 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 78 „
Francoski napoleond.	9 „ 76 „
Nemške marke	60 „ 20 „

Od 27. novembra.

Ogerska zlata renta 6%	123 gl. 75 kr.
„ „ „ 4%	95 „ 30 „
„ „ „ 5%	90 „ 15 „
Akije anglo-avstr. banke	200 gld. 104 „ 75 „
„ „ „ „	104 „ — „
„ „ „ „	573 „ — „
„ „ „ „	305 „ 25 „
„ „ „ „	213 „ 50 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 125 „ 50 „
4% „ „ „ 1860	500 „ 135 „ 60 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 174 „ — „
„ „ „ 1864	50 „ 173 „ — „
Kreditne srečke	100 „ 179 „ 75 „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 18 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	109 „ 50 „
„ „ „ „ „ „ „ „	105 „ 60 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ 50 „

„MISSALE ROMANUM“

izdaja l. 1884

s Proprijem

stane vezan:

- v črnem usnji z marmorirano, rudečo ali zlato obrezo 20—24 gld.;
- v rudečem šagrinu z zlato obrezo 25 gld. (ta vez odlikuje se posebno po svoji ličnosti);
- v finem rudečem šagrinu z jako okusnim zlatim vtiskom in zlato obrezo 30 gld.;
- v finem rudečem šagrinu z zaponami in rosetami iz novega srebra 35 gld.;
- v finem rudečem šagrinu z novosrebrno okovo 37 gld. 50 kr.;
- v finem rudečem šagrinu z zlatim vtiskom in barvanimi ulogami, s popolno okovo pozlačeno ali novosrebrno 45 gld.

Še fineje vezani s klepano srebrno ali zlato okovo itd. izdelujejo se le po naročilu in se po želji pošiljajo tudi posebna naznanila cene.

Ob enem priporočamo:

Missae pro defunctis

(editio S. Rituum Congregationis, hujus formae sexta in Folio)

za Avstrijo še s posebnim pridatkom.

Vezani komadi stanejo od 3—7 gl.

„Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.